

عربية محكية للجميع ערבית מדוברת לכולם

חברת עזר לחונכים

העמותה לקידום הערבית המדוברת
בשיתוף פרח ועיריית תל-אביב יפו

תוכן עניינים

על פרויקט ע.מ.ל.	עמ' 3	
מטרות הפרויקט	עמ' 4	
מתודולוגיה	עמ' 4	
מבוא למודולה א'	עמ' 8	
פריסת מערכים	עמ' 9	
מערך 1	עמ' 10	
מערך 2	עמ' 13	
מערך 3	עמ' 16	
מערך 4	עמ' 17	
מערך 5	עמ' 20	
מערך 6	עמ' 22	
מערך 7	עמ' 24	
מערך 8	עמ' 27	
מערך 9	עמ' 29	

על פרויקט ע.מ.ל.

פרויקט ע.מ.ל. (ערבית מדוברת לכולם) פועל לצמצום פערים תרבותיים-שפתיים בין יהודים לערבים. במסגרת הפרויקט סטודנטים וסטודנטיות ערבים מלמדים ערבית מדוברת ותרבות ערבית בבתי ספר יסודיים יהודיים. המטרה היא להנגיש את השפה הערבית, כלומר להפוך אותה ליותר נגישה ולהרכיש אותה, כלומר להקנות כלים בסיסיים לתקשורת בערבית. כאמצעי לקראת המטרה הזאת וכמטרה בפני עצמה, אנו שואפים ליצור מגע אנושי, רציף, חיובי, מועיל ומפרה הדדית בין ילדים יהודים לבין בוגרים ערבים. קשר זה עוזר לשבור סטריאוטיפים ודעות קדומות ובלאו הכי מסייע להרכשת השפה הערבית. הפרויקט מופעל ע"י העמותה לקידום הערבית המדוברת, בשיתוף פרח והחל לפעול בשנת הלימודים תשע"א (2010-2011).

אנו רואים את עצמנו כחלק מתהליך בנייה של חברה ישראלית סובלנית יותר, שבה ערבית מדוברת בפי יהודים הגה דבר שבשגרה ולא תופעה נדירה. אנו רוצים לחיות במדינה שבה הערבית והעברית חיות זו לצד זו ברוח קיום הרמוני ושארזחיה אינם נרתעים עוד מעצם שמיעת השפה הערבית במרחב הציבורי. אנו יודעים שילדים הנחשפים לשפת האם של ערביי ישראל מגלים יותר סובלנות כלפי אוכלוסייה זו, ביחס לילדים שלא נחשפים לשפתם. אכן הכרת השפה, יש בה כדי להגביר את הסובלנות, אבל זה עובד גם בכיוון ההפוך. יש בגישה סובלנית יותר, הנקנית ע"י קשר אנושי בלתי אמצעי עם דוברי השפה, לשפר את היחס לשפה. מעבר ללימוד הפורמאלי המתרחש בכיתות, מתרחש תהליך הפנמה בלתי רשמי ובלתי מדובר, בו סטריאוטיפים נשברים וחומות של דעות קדומות נופלות.

***If you talk to a man in a language he understands, that goes to his head.
If you talk to him in his language, that goes to his heart.***

Nelson Mandela

מטרות הפרויקט

- חשיפת תלמידים יהודים לשפה הערבית ותרבותה
- הקניית ידע בסיסי בשפה הערבית המדוברת
- הצגת מודל חדש של קשר בין יהודים וערבים

מתודולוגיה

עקרונות מנחים

- תהליך למידה יעיל מצריך קשר של אמון בין מורה לתלמיד.
- למידה אפקטיבית עשויה להתרחש דווקא כשאנחנו לא מודעים לעובדה שאנחנו לומדים.
- דגש מושם על כלים לתקשורת יומיומית בינאישית.
- יש להתמקד במיומנויות בסיסיות ולהעדיף שליטה מקסימלית בתחום מסוים, על פני שליטה מוגבלת בתחומים רבים - "תפסת מרובה לא תפסת".
- יש לעודד סקרנות בקרב התלמידים, לא לפחד ממנה ולמנף אותה להעמקת הלמידה.
- הצבת גבולות אמפאטיים המאפשרים קיום מסגרת יציבה ואפקטיבית לצד הכלת חששות, קשיים ומורכבויות בקרב התלמידים.

כלים

- רפיטציה (חזרה), תרגול
- שימוש מרבי בשפת היעד, גם בקטעי קישור בזמן שיעור
- משחקים, שירים, תחרויות, סימולציות
- שימוש בסיפור האישי והמשפחתי של כל חונך לגשר על המרחק התרבותי בין שתי החברות.
- מודלינג: מתן דוגמא אישית ע"י סבלנות, הקשבה ומתן לגיטימציה למגוון רחב של דעות.

הסיפור האישי

הסיפור האישי הוא לא פחות חשוב מהסיפור הקולקטיבי והוא מעביר את המסר בצורה אפקטיבית הרבה יותר מכל דרך אחרת. על כן אנו ממליצים לכם לקרוא את המערכים, להפנים את מטרותיהם ואת הרציונל שלהם ואז להפוך אותם ל**שלכם**, ע"י הוספת תכנים אישיים שלכם.

שיעור טוב הוא שיעור שמתכוננים אליו הרבה מראש (לא לילה לפני!) ושהחונך מרגיש בנוח עם תכניו ואף הוסיף להם תוכן משל עצמו, על מנת להפוך את הפעילות ל"שלו". כמו כן, שיעור טוב הנו שיעור שמטרותיו ברורות ופשוטות ושהחונך ממוקד כל העת בהשגת מטרות אלה. יחד עם זאת, יש להיות קשובים לכיתה ולאפשר לתלמידי הכיתה להכתיב את כיוון וקצב הלמידה מעת לעת, על מנת שגם הם ירגישו שותפים לתהליך החינוכי. לפעמים שאלות של תלמידים הנשאלות מתוך סקרנות, יכולות להוביל ללמידה אפקטיבית יותר מפעילות שתוכננה בקפידה מראש.

השארת חותם

אתם פוגשים את התלמידים רק פעם אחת בשבוע לפחות משעה אחת כל פעם. אבל אנו היינו רוצים שהערבית תהפוך לחלק מהיומיום של התלמידים. כל תמונה, שרשרת מילים, תג שם בערבית או כל דבר אחר שמשאיר סימן ויזואלי בכיתה עוזר לגשר על הפערים הנוצרים במהלך השבוע כשאתם לא אתם בשיעורים.

גם כשהילדים מקבלים שיעורי בית בסגנון של לימוד בני המשפחה שיר בערבית, זה יוצר חותם והשפעה שלכם מעבר לזמן שאתם נמצאים אתם בשיעור.

תעתיק

בשלב הזה של לימודיהם, התלמידים אינם נדרשים ללמוד לקרוא ערבית. על כן, הם קוראים את המילים בערבית בתעתיק לעברית. התעתיק שלהלן אינו תעתיק קלאסי אלא תעתיק מודרני שעבר התאמות על מנת להקל כמה שיותר על הלמידה.

האות בערבית	תעתיק עברי	האות בערבית	תעתיק עברי
ا	א	آ	אָ
ب	ב	با	בָּ
ت	ת	تا	תָּ
ث	ת	ثا	תָּ
ج	ג	جا	גָּ
ح	ח	حا	חָ
خ	ח	خا	חָ
د	ד	دا	דָּ
ذ	ז	ذا	זָ
ر	ר	را	רָ
ز	ז	زا	זָ
س	ס	سا	סָ
ش	ש	شا	שָ
ل	ל	لا	לָ
م	מ	ما	מָ
ن	נ	نا	נָ
ه	ה	ها	הָ
و	ו	وا	וָ
ي	י	يا	יָ
.	.	ـ	.
:	:	ـ	:

מודולות של פרויקטים תקופתיים

שנת הלימודים מחולקת לשלוש מודולות כאשר כל מודולה סובבת סביב נושא מרכזי אחד. מכל נושא נגזר פרויקט או משימה שמהווה תמה מחברת בין כל השיעורים באותה תקופה. כל מודולה מתפרסת על כשמונה שיעורים.

שיטת המשימה הקבוצתית-תקופתית נועדה לגבש את הקבוצה סביב מטרה משותפת ולעזור בשיקוף התקדמות והעצמת התלמידים.

המערכים נכתבו תוך הנחה שכל חונך עובד לבד עם קבוצה של כ-15 תלמידים (חצי כיתה) למשך כ-25 שיעורים (25 שבועות).

מודולה א' - דיאלוג

מודולה זו מוקדשת לדיאלוג.

דיאלוג כפרקטיקה חינוכית, דיאלוג כשיטת לימוד שפה ודיאלוג כערך חברתי עומדים בלב ליבה של תכנית ע.מ.ל.

- **דיאלוג כפרקטיקה חינוכית:** אנחנו מאמינים שרק דרך שיח פתוח המבוסס על אמון וכבוד הדדי ניתן באמת להרחיב אופקים וללמוד משהו משמעותי, על עצמנו ועל העולם. לכן לאורך כל השנה ובמיוחד במודולה הזאת, נעודד דיאלוג פתוח בין החונכים לתלמידים. אנחנו מצפים מכם, החונכים והחונכות, להביא את הסיפור שלכם לכיתות ולהביע את עצמכם בצורה כנה ופתוחה ובמקביל לאפשר לתלמידים להביא את עצמם, את הסקרנות ואת היצירתיות שלהם לשיעורים.
- **דיאלוג כשיטת לימוד שפה:** דיאלוג הוא דרך מעולה ללמוד ערבית, כי הדיאלוג מדמה סיטואציית חיים אמיתית. היא בדרך כלל משלבת שאלות ותשובות שחוזרות על עצמן באופן שמתפתח בצורה הדרגתית.
- **דיאלוג כערך חברתי:** אנחנו מאמינים שדיאלוג מכבד ופתוח בין פרטים שונים בחברה ובין קבוצות שונות בחברה היא הדרך הטובה ביותר לפתור קונפליקטים ולקדם חברה משותפת ושוויונית. כל צד בדיאלוג כזה מרגיש בטוח וחופשי להביא לידי ביטוי את מגוון הזהויות והתכונות שלו ללא חשש מתגובה שיפוטית ובמקביל הוא נוהג באמפתיה וקבלה כלפי מגוון הזהויות והתכונות של ברי שיחו. **בדיאלוג כזה אנחנו מחפשים את הקווים האנושיים המשותפים לכולנו ומעריכים ומוקירים את ההבדלים ואת התכונות שייחודיות לנו.**

מודולה זו מורכבת מתשעה שיעורים והיא אמורה להתפרס על תשעה השיעורים הראשונים של השנה בחודשים אוקטובר עד דצמבר. לאורך כל התקופה הזאת, דיאלוג יהיה תמה מרכזית ובסוף התקופה הילדים יציגו דיאלוג שממחיש את מה שלמדו בתקופה הזו.

חשוב בכל שיעור להסביר לילדים איך תוכן השיעור מתקשר לנושא דיאלוג ואיך הוא תורם למטרה שהצבתם לסוף התקופה.

פריסת שיעורי מודולה א'

מערך	פירוט המערך
1 היכרות	<ul style="list-style-type: none"> ○ היכרות אישית בשיטה אינטואיטיבית ○ הצגת ע.מ.ל. ○ הצגת פרויקט תקופתי ובחירת סוג דיאלוג לפרויקט
2 זכר ונקבה	<ul style="list-style-type: none"> ○ כינוי קניין בזכר ונקבה ○ תרגול דיאלוג בזוגות ומול הכיתה
3 תכנון הפרויקט	<ul style="list-style-type: none"> ○ הקרנת סרטון דיאלוג ○ תכנון פרויקט דיאלוג
4 משפחה חלק א	<ul style="list-style-type: none"> ○ מה הילדים מנחשים לגבי משפחת החונך? ○ בני המשפחה ○ כינוי רמז
5 משפחה חלק ב	<ul style="list-style-type: none"> ○ הילדים מציגים את המשפחות שלהם בערבית.
6 מספרים	<ul style="list-style-type: none"> ○ משחק מספרים על הרצפה ○ דיאלוג "בן כמה אתה?", "איפה אתה גר?"
7 מה שלומך?	<ul style="list-style-type: none"> ○ תשובות נוספות ל"מה שלומך?" ○ משחק "המלך אמר"
8 מציירים דיאלוג	<ul style="list-style-type: none"> ○ כותבים ומציירים דיאלוג בזוגות על בריסטולים ○ מתרגלים את הדיאלוג לקראת יום השיא
9 יום שיא	<ul style="list-style-type: none"> ○ הצגת הדיאלוגים

מערך שיעור ראשון – היכרות

מטרות השיעור

1. הכרות בין תלמידי הקבוצה והחונך/ת
2. הכרות עם ע.מ.ל.
3. הכרות עם הפרויקט התקופתי
4. יצירת הבנה ראשונית שערבית היא לא שפה כל כך קשה

הכנות מוקדמות

1. להביא חפץ אישי לטובת הצגה עצמית (רק של החונך)

מהלך השיעור

1. **הכרות בערבית – 20 דקות**

החונכת פותחת בדיאלוג בסיסי עם התלמידים בערבית בלבד. בשלב הזה החונכת עוד לא דברה עברית עם הילדים והם אולי חושבים שהיא בכלל לא יודעת עברית. זה יוצר סקרנות. בדיאלוג עם הילדים, החונכת משתמשת במשפטים קצרים ופשוטים ומשתמשת בשפת גוף ותנועות ידיים כדי שהתלמידים יבינו. חוזרים שוב ושוב על אותן שאלות ותשובות ומנסים להגיע למצב שהתלמידים יכולים לענות על חלק מהשאלות. אין כאן למידה מעמיקה, אלא הזדמנות להראות לילדים שערבית לא כל כך זרה וקשה ושהם יכולים די מהר לקלוט אותה. ראו להלן הצעה למבנה הדיאלוג:

- (החונך מצביע על עצמו) אנה אסמי _____
- (מצביעים על ילד) ונת, שו אסמפ?
- אסמי _____ {עוזרים לילד לענות. שואלים כמה ילדים, עד שלכולם ברור איך עונים}
- (מצביעים על ילדה) ונת, שו אסמפ?
- אסמי _____ {בשלב הזה כדאי לעצור ולבקש מהילדים לשאול אחד את השני ולענות}
- אנה סאפן פי _____
- וין נת/נת אסמי סאפן/סאפנה?
- אנה סאפן/סאפנה פי _____
- אנה אליום מבסוט. ונת, פיף חאלפ? מבסוט?
- אנה מבסוט/ה.
- (מושיטים יד ללחיצת ידיים) תשרפנא _____ .
- תשרפנא _____ .

2. הכרות עם הפרויקט – 20 דקות

החונכת מציגה את עצמה בעברית (אני לומדת _____ באוניברסיטת _____ אני גרה ב _____ . אני אוהבת _____ . וכו'). מראים משהו אישי כמו תמונה משפחתית או חפץ אחר שיכול לעזור ליצור חיבור אישי. מסבירים את הקשר של החפץ אליך.

מספרים בקצרה על הפרויקט, בעיקר איך את הגעת לפרויקט, למה את משתתפת בפרויקט ומה הולכים לעשות במהלך השנה.

שואלים את הילדים אם מישהו מהם למד פעם ערבית או אם יש מישהו במשפחה שדובר ערבית. מנהלים דיון קצר על השאלה: "למה כדאי ללמוד ערבית?" תנסו להקשיב באופן לא שיפוטי למה שיש לילדים להגיד. כדאי לתת לגיטימציה למגוון רחב של דעות. אין צורך בשלב הזה "לתקן" אלא רק להקשיב, כדי שהילדים יתחילו להבין שיש כאן מרחב לביטוי עצמי חופשי.

אפשר לסכם את הדיון ע"י הדגשת כמה נקודות שעלו ולהביע את דעתך האישית. אפשר גם להביא משהו בערבית שאת אוהבת, למשל להראות את ספר הקוראן, או יצירה אחרת. אפשר להשמיע חלק קצר משיר בערבית ולשאול האם הם חושבים שזה יפה.

3. פרויקט תקופתי – דיאלוג – 5 דקות

מסבירים בקצרה לילדים שהשנה אתם הולכים לעבוד בשיטה של פרויקטים. כל שלושה או ארבעה חודשים אתם תקבעו מטרה ביחד וכל מפגש יוקדש להשגת המטרה. בסוף התקופה אתם תציגו את מה שלמדתם בכיתה ע"י הפקת סרטון או הצגה קטנה.

הפרויקט הראשון של הקבוצה יהיה ללמוד לנהל דיאלוג ביחד. שואלים אותם איזה סוג דיאלוג היו רוצים ללמוד. מאפשרים להם להציע באופן עצמאי קודם ואז אם יש בכך צורך נותנים אפשרויות (דיאלוג הכרות, דיאלוג בחנות, דיאלוג בטלפון עם חבר...). כדאי לכוון את הילדים לדיאלוג פשוט, שלא יהיה להם קשה מדי.

מערך שיעור שני – זכר ונקבה

מטרות השיעור

1. לחזק את יכולות השימוש בחומר שנלמד בשיעור הקודם
2. להראות שכבר בשלב המוקדם הזה אפשר לנהל דיאלוג פשוט בערבית

הכנות מוקדמות

1. שקף עם הדיאלוג מהשיעור הקודם
2. מקרן
3. דפים מודפסים כמספר הילדים בקבוצה, עם הדיאלוג שמופיע בחלק השלישי של השיעור להלן.

מהלך השיעור

1. חזרה והעמקה על החומר מהשיעור הקודם - 10 דקות

שואלים את הילדים מי זוכר חלקים מהדיאלוג שעשיתם בשיעור הקודם. חשוב לעודד את הילדים לענות, גם אם הם לא בטוחים. אם הם לא זוכרים, אפשר למשל לשאול אותם: "מי זוכר איך אומרים...." וכך לעבור על חלקים שונים מהדיאלוג.

מקרינים על הלוח את הדיאלוג המלא מהשיעור הראשון ומבקשים מאחד הילדים לקרוא ומילד אחר לתרגם. ככה עוברים על כל הדיאלוג ונותנים בכל משפט לילדים אחרים לקרוא ולתרגם.

להדגיש לילדים את ההבדלים בדיאלוג בין זכר ונקבה: "שו אסמכ" לזכר. "שו אסמכ" לנקבה. "פיף חאלכ" לזכר. "פיף חאלכ" לנקבה. וכו'.

2. משחק זכר ונקבה - 15 דקות

- החונך אומר משפט בערבית ואם המשפט פונה לנקבה כל הבנות עומדות. אם המשפט פונה לזכר, אז כל הבנים עומדים.
- משתמשים במילת השאלה גֵין + שם עצם + כינוי שייכות.
- "גֵין ביתפ" - כל הבנים צריכים לעמוד. "וין ביתפ" - כל הבנות צריכות לעמוד.
- להשתמש במילים: גֵית, אָם, כָלֵב, כָּתָאב, טֵלפֹון, אָח'ת, דָּפֵתֵר
- אחרי כל משפט שואלים את הילדים מי יכול לתרגם את המשפט
- ככל שהילדים מצליחים יותר, אפשר להגביר את הקצב ולשנות את סדר המשפטים. אפשר גם לשאול את הילדים מי רוצה לגשת לקדמת הכיתה כדי להגיד בעצמו את המשפטים במקום החונך.
- המטרה כאן היא לעזור לילדים להתחיל לשים לב להבדלים הקטנים שעוזרים לנו להבחין בין צורות זכר ונקבה.

3. תרגול דיאלוג - 20 דקות.

- מחלקים את הילדים לזוגות.
- כל זוג מקבל דף אחד עם הדיאלוג ויש להם בערך 7 דקות לתרגל את הדיאלוג ביניהם.
- שואלים מי רוצה לעשות את הדיאלוג מול הכיתה ומאפשרים לכמה שיותר זוגות להציג.
- מבקשים מהילדים לשים לב לשימוש נכון בתוספות עבור זכר ונקבה לפי מי שמתתף בדיאלוג.

דיאלוג להדפסה

- מרחבא
- מרחבא
- שו אסמפ?
- אסמי _____ שו אסמפ?
- אסמי _____ . ויך אנת סאפן/ה?
- אנא סאפן/ה פי _____ . פיך חאלפ אליום?
- אנא מבסוט/ה. פיך חאלפ אליום?
- אנא אליום מבסוט/ה.
- תשרפנא.
- תשרפנא.
- סלמאת.
- סלמאת.

מערך שיעור שלישי – תכנון פרויקט דיאלוג

מטרות השיעור

1. חיזוק עניין ומחויבות של הקבוצה לפרויקט בנושא דיאלוג
2. יצירת תחושת שותפות בתכנון וביצוע הפרויקט

הכנות מוקדמות

1. סרטון דיאלוג של ילדים. לסרטון לדוגמא [לחצו כאן](http://www.spokenarabic.co.il). ניתן למצוא את הלינק הישיר באתר ע.מ.ל.
< www.spokenarabic.co.il < תפריט < "חוברת מודולות ועזרים נלווים"
2. מקרן

מהלך השיעור

1. סרטון דיאלוג עם ילדים - 20 דקות

מציגים לילדים סרטון עם ילדים שמדברים בערבית. שואלים את הילדים אם הבינו משהו מהשיחה שצפו בה. הרעיון הוא לעורר את הסקרנות של התלמידים. אפשר להתעכב על כמה מילים או ביטויים ואז לנסות להבין ביחד עם הילדים במה מדובר באופן כללי.

2. תכנון פרויקט דיאלוג - 25 דקות

שואלים את הילדים אם הם זוכרים את נושא הפרויקטים שדיברתם עליו בשיעור הקודם. מזכירים להם את מה שכבר הוסכם לגבי נושא הדיאלוג ומתחילים לתכנן ביחד מה יהיה בדיאלוג הזה, איך זה יראה, האם יהיה צורך בעזרים כלשהם, או תחפושות וכו'. הרעיון כאן הוא להפעיל את היצירתיות והזמיון של הילדים ובמקביל לכוון אותם לדברים ריאליים. הכי חשוב כאן ליצור התלהבות ומוטיבציה ללמידה ועבודה שתידרש כדי להשיג את המטרה. חשוב לנסות לשתף את כל הילדים ולעודד ילדים שלא משתתפים להביע את דעתם. לרשום על הלוח את הנקודות העיקריות שעולות ולצלם את הלוח, כדי שאפשר יהיה להשתמש בזה כשמתכננים את הדיאלוג. אם יש נושא שדורש חשיבה מעמיקה, אפשר לתת לילדים כמה דקות לעבוד על רכיב מסוים בפרויקט בקבוצות קטנות של שלושה או ארבעה ילדים ואז להציג את הרעיונות שעלו מול כולם.

מערך שיעור רביעי – משפחה חלק א'

הקדמה

המושג משפחה נושא עמו משמעויות רבות ושונות עבור אנשים שונים. עבור חלק גדול מאתנו למשפחתנו יש חלק חשוב בגיבוש הזהות שלנו, בהקניית הרגלים, דעות, התנהגויות והמשפחה היא זאת שמעבירה לנו את המורשת התרבותית וההיסטורית שלנו. לכן, כשאנחנו מדברים על המשפחה שלנו, אנחנו בעצם מדברים על ההיסטוריה שלנו, על התרבות שלנו ועל הזהות שלנו. זה סיפור החיים שלנו שאנחנו רוצים לאפשר לילדים לטעום ממנו.

דיאלוג הוא בין אנשים ודיאלוג הוא נעים יותר ושוויוני יותר ככל שאני מכיר את מי שאני מדבר אתו בצורה אינטימית יותר. המשפחה היא חלק מרכזי מהזהות שלנו ולכן הדיאלוג יהיה מעמיק יותר ככל שההכרות עם המשפחה תהיה מעמיקה יותר.

מטרות השיעור

1. חיזוק ההיכרות דרך הצגת משפחת החונך
2. לימוד אוצר מילים שימושי שקשור למשפחה
3. חיזוק נושא כינויי השייכות
4. לימוד כינויי הרמז "הדא/האי"
5. הדגשת המילים סאכנ, סאכנה, סאכנין

הכנות מוקדמות

1. שקף עם תמונה גדולה של המשפחה של החונך
2. מקרן

1. ניחוש אודות משפחת החונך - 5 דקות

- מבקשים מהילדים לנחש דברים אודותיך ואודות המשפחה שלך. מדברים בעברית בשלב הזה.
- בן כמה אני? כמה אחים יש לי?
- במה אבא שלי עובד?
- במה אמא שלי עובדת?
- חשוב לתת לגיטימציה לכל מה שנאמר, על מנת לעודד השתתפות פעילה.

2. הצגת המשפחה שלי - 15 דקות

עכשיו יש הזדמנות לספר את סיפור המשפחה שלך ולראות איפה הילדים צדקו ואיפה טעו. האם משהו הפתיע אותם? אם כן, למה? ייתכן שיעלה נושא של דעות קדומות ואפשר לשוחח על כך בחופשיות וללא שיפוטיות. לכולנו יש דעות קדומות וככל שאנחנו מכירים אחד את השני יותר טוב, כך נוכל להתנהג לפי עובדות ולא דעות קדומות. **לכן אנחנו עובדים על דיאלוגים, כדי שנוכל להכיר אחד את השני יותר טוב, כאנשים אמיתיים ולא כסטריאוטיפים.**

3. פעילות המשפחה שלי - 20 דקות

- יש להכין מראש תמונה גדולה של המשפחה שלך שניתן להקרין על מסך מחשב.
- מצביעים על התמונה ואומרים לאט וברור **هاي عيلتي!**
- בלי להשתמש בעברית בכלל מציגים לאט, בצורה ברורה ועם הרבה שפת גוף, את בני המשפחה שבתמונה.

- هاي انا. اسمي _____ انا ساكنة في _____
- هذا ابوي. اسمو _____ هو ساكن في _____
- هاي امي. اسمها _____ . هي ساكنة في _____
- هاي اختي. اسمها _____ . هي ساكنة في _____
- هذا أخوي اسمو _____ . هو ساكن في _____
- هاي عيلتي. احنا ساكنين في _____

○ עכשיו בודקים האם הילדים זוכרים את שמות בני המשפחה שלך:

- هاي انا. شو اسمي؟ (עוזרים לילדים להגיד اسمك _____) וین انا ساكن؟
- هذا ابوي. شو اسمو؟ (עוזרים לילדים להגיד اسمو _____) וین هو ساكن؟
- هاي امي. شو اسمها؟ (اسمها _____). וین هي ساكنة؟
- هاي اختي. شو اسمها؟ (اسمها _____) וین هي ساكنة؟
- هذا أخوي. شو اسمو؟ (اسمو _____). וین هو ساكن؟

4. שיעורי בית - 5 דקות

- מבקשים מהילדים להביא לשיעור הבא תמונה של המשפחה שלהם.

מערך שיעור חמישי – משפחה חלק ב'

מטרות השיעור

1. חיזוק ותרגול אקטיבי של החומר מהשיעור הקודם
2. להתרגל לכתוב דיאלוג בערבית

הכנות מוקדמות

1. לבקש מהילדים להביא תמונה של המשפחה שלהם, רצוי תמונה דיגיטלית שאפשר להקרין.
2. שקף תמונת משפחת החונך מהשיעור הקודם.

מהלך השיעור

1. חזרה על השיעור הקודם - 10 דקות

- עובדים שוב פעם על החלק השלישי מהשיעור הקודם. הפעם הילדים אמורים להיות מסוגלים לענות בצורה טובה יותר.

- هاي انا. شو اسمي؟ (עוזרים לילדים להגיד اسمك _____) وين انا ساكنة؟
- هذا ابوي. شو اسمو؟ (עוזרים לילדים להגיד اسمو _____) وين هو ساكن؟
- هاي امي. شو اسمها؟ (اسمها _____). وين هي ساكنة؟
- هاي اختي. شو اسمها؟ (اسمها _____) وين هي ساكنة؟
- هذا أخوي. شو اسمو؟ (اسمو _____). وين هو ساكن؟

2. הכנה להצגת משפחות הילדים מול הכיתה - 15 דקות

- כותבים על הלוח את המילים המרכזיות מהחלק הראשון (הדא, האי, סאפן, סאכנה, אבוי, אמ, אח'וי, אח'תי, וין, אסמו, אסמהא)
- מחלקים את הילדים לזוגות
- כל זוג מכין דיאלוג קצר בעזרת התמונה המשפחתית ולפי הדוגמא שנתן החונך. אומרים להם להתחיל לכיוון אחד (ילד אחד שואל והשני עונה), ואחרי שבע דקות מתחלפים.
- החונך מסתובב בין הזוגות ועוזר להם.

3. הצגת הדיאלוגים מול הכיתה - 20 דקות

- כל זוג מקבל שתי דקות להציג. לא יהיה זמן לכל זוג להציג לשני הכיוונים אז הם יכולים להחליט מי רוצה לשאול ומי רוצה לענות.
- חשוב לעודד כמה שיותר השתתפות פעילה מצד הילדים ולהעצים אותם על ההתקדמות שלהם.

מעריך שיעור שישי – מספרים

מטרות השיעור

1. לימוד מספרים 1-20
2. להנות ביחד כקבוצה ולהתגבש לקראת המשך עבודה על הפרויקט

הכנות מוקדמות

1. דפים (4A) עם המספרים 1-20 מודפסים עליהם, דף אחד לכל מספר.

מהלך השיעור

1. הקדמה - 10 דקות

- שואלים את הילדים האם מישו יודע לספור בערבית.
- נותנים לכמה ילדים לנסות ורואים עד איזה מספר הם יודעים לספור בערבית.
- סופרים ביחד ועוזרים לילדים לבטא נכון את המספרים 1-20.
- חוזרים על זה כמה פעמים עד שהילדים יכולים לספור עד 20 כמקלה (בהרמוניה).

2. משחק המספרים - 15 דקות

- עומדים במעגל
- מפזרים בתוך המעגל דפים שכתובים עליהם המספרים 1-20. המספרים כלפי מעלה, כלומר כולם רואים את המספרים.
- באופן רנדומלי וללא תיאום או תכנון, ילד אחד צריך להגיד "ואחד" ובאותו זמן להיכנס למעגל ולעמוד על הספרה אחת.
- אם שניים עושים את זה ביחד מתחילים מהתחלה.
- הילד שעומד על "אחד" נשאר שם וילד אחר, באופן לגמרי רנדומלי ומקרי, אומר "תנין" ונעמד על הספרה 2.
- אם שנים עושים את זה ביחד גם אחד וגם שניים חוזרים למעגל ומתחילים מהתחלה.
- ככה ממשיכים עד שמגיעים ל-20.

3. אני בן.... אני גר ברחוב..... - 15 דקות

- מלמדים את הילדים את המשפט "קדיש עמרפ" ואיך עונים "עמרי _____ סנה/סנין".
- עוברים בין כמה ילדים, שואלים אותם בני כמה הם בערבית ונותנים להם לענות.
- מלמדים את המשפט: "אנא סאפן פי תל-אביב, שארע _____ רקם _____".
- עוברים בין כמה ילדים, שואלים אותם איפה הם גרים ונותנים להם לענות.

4. תראו כמה התקדמנו! – 5 דקות

- שואלים את הילדים מה אנחנו כבר יודעים להגיד בדיאלוג ורושמים על הלוח. אמור לצאת משהו כזה:

- מרחבא. אסמי _____ שו אסמפ?
- מרחבא. אסמי _____ . קדיש עמרפ?
- עמרי _____ . קדיש עמרפ?
- עמרי _____ . וין אנת סאפן?
- אנא סאפן פי _____ שארע _____ רקם _____
- וין אנת סאפן?
- אנא סאפן פי _____ שארע _____ רקם _____
- כיף האלכ אליום?
- אנא מבסוט. פיף האלכ?
- אנא מבסוט.

מערך שיעור שביעי – מה שלומך?

מטרות השיעור

1. לימוד תשובות נוספות לשאלה "מה שלומך?"
2. שבירת שגרה עם משחק

הכנות מוקדמות

1. פתקים שיש עליהם מילה שמתארת רגש מסוים ותמונה תואמת
2. כתר מנייר או פלסטיק

מהלך השיעור

1. הקדמה - 10 דקות

- שואלים את הילדים "כיף האלכו?" ורואים מה הם עונים. עד כה בשיעורים הם למדו תשובות כמו "מבסוט" ו"כל שי תמאם".
- אומרים שהיום נלמד עוד תשובות אפשריות וכותבים על הלוח את המילים שמופיעות בטבלה לעיל (פרחאן, זעלאן...) ומתרגמים על הלוח.
- עוזרים לילדים לבטא נכון את המילים.

2. משחק פנטומימת הרגשות - 15 שעה

- ילד אחד ניגש לקדמת הכיתה ובוחר באופן אקראי פתק שיש עליו מילה ותמונה.
- החונך שואל אותו "כיף האלכ?"
- הילד מנסה לתאר את הרגש שקיבל בעזרת פנטומימה בלבד.
- הילדים האחרים בכיתה צריכים לנחש מה הרגש שהוא מתאר ולצעוק את המילה המתאימה בערבית.
- נותנים לכמה ילדים להשתתף ואחרי זה מוחקים את תרגום המילים מהלוח (משאירים את הרגשות בערבית) וממשיכים במשחק.
- בשלב האחרון מוחקים גם את המילים בערבית מהלוח ורואים עם הילדים עדיין מצליחים לענות.

פֶּרְחָאן

זַעֲלָאן

תַּעֲבָאן

ג'וּעָאן

3. משחק "המלך אמר" - 20 דקות

- חונכת עומדת בקדמת הכיתה עם כתר על הראש.
- בוחרים ילד וילדה שיעמדו מול החונכת.
- החונכת אומרת לילד לאט וברור **الملك قال - حط أيديك على رأسك** (חשוב להדגיש כל מילה ובעזרת שפת גוף לעזור לילדים להבין מה המשמעות של כל מילה בנפרד בלי לדבר בעברית בכלל).
- עכשיו אותו דבר לילדה, אבל הפעם בנקבה - **حطي...**
- עכשיו אותו דבר לשניהם, לילדה ולילדה ברבים - **حطو...**
- חוזרים על זה כמה פעמים ומדגישים באמצעות שפת גוף את ההבדל בין זכר, נקבה ורבים.
- עכשיו מבקשים מכל הילדים לקום ונותנים להם פקודות. בהתחלה עושים ביחד אתם ואז רק נותנים פקודה בלי לעשות אתם, כדי לראות אם הם מבינים או לא.
- עכשיו כותבים בתעתיק לעברית את המשפט על הלוח ביחד עם שלושה איברים: "אלמלכ קאל חט אידכ עלא ראסכ / עלא עינכ / עלא רג'לכ."
- עכשיו בוחרים ילד מהכיתה, שמים עליו את הכתר והוא נותן את הפקודות לילדים (צריך לעזור לו כי זה פעם ראשונה שהוא אומר את המשפטים האלה).

الملك قال - حط أيديك على رأسك.

الملك قال - حط أيديك على عينك.

الملك قال - حط أيديك على رجلك.

מערך שיעור שמיני – הכנות ליום צילומי דיאלוגים

מטרות השיעור

1. יצירת התלהבות לקראת יום השיא
2. הכנות לצילום דיאלוגים

הכנות מוקדמות

1. להביא בריסטולים לבנים גדולים עבור כל זוג + טושים

מהלך השיעור

1. מה אנחנו יודעים? - 10 דקות

- שואלים את הילדים מה למדנו עד היום
- הילדים זורקים משפטים והחונך כותב על הלוח לפי נושאים
- מה השם שלך? + תשובה
- מה שלומך? + תשובות אפשריות
- בן כמה אתה ואיפה אתה גר + תשובות (מספרים)
- בני משפחה
- עוד נושאים

2. "מציירים דיאלוג" - 20 דקות

- כל זוג מקבל בריסטול
- הזוגות מתבקשים לכתוב ו"לצייר דיאלוג" על הבריסטול. הרעיון הוא שיהיו יצירתיים.
- מה שהם מציירים ישמש בסיס לדיאלוג שנצלם בשבוע הבא.
- בזמן העבודה, החונכת עוברת בין הזוגות ועוזרת ומכוונת אותם.

3. מתרגלים דיאלוג - 15 דקות

- הזוגות מתרגלים את הדיאלוג שהם רוצים שנצלם בשבוע הבא.
- חשוב להדגיש לילדים שמה שחשוב זה איכות הדיאלוג ולא אורך הדיאלוג.
- הרעיון הוא שיוכלו לדקלם את הדיאלוג, רצוי בלי להיעזר בדף.
- החונכת עוברת בין הזוגות ועוזרת ומכוונת אותם.
- מציעים לילדים להמשיך לתרגל את הדיאלוגים במהלך השבוע ועד השיעור הבא.
- אם יש מקום להשאיר בו את הבריסטולים בכיתה, אז הם יכולים להמשיך לעבוד גם עליהם במהלך השבוע.

מערך שיעור תשיעי – יום שיא - צילום דיאלוגים

מטרות השיעור

1. שיקוף התקדמות ויצירת תחושת הישג וגאווה אישית וקבוצתית אצל הילדים
2. השארת חותם באמצעות הסרטון והבריסטולים - הצגה לראווה של הישגי הקבוצה.

הכנות מוקדמות

1. מצלמת וידאו איכותית
2. לבקש אישור ממנהלת בית הספר או מחנכת הכיתה לצלם את יום השיא (ייתכן שיהיה צורך לקבל אישורי הורים).
3. ניתן להזמין ליום שיא מחנכות, מורים, מנהלת בית ספר ואפילו הורים, בתיאום עם איש הקשר.

מהלך השיעור

1. **הקדמה - 5 דקות**
 - שואלים את הילדים איך הם מרגישים לקראת ביצוע הדיאלוגים.
 - חשוב להרגיע ילדים שלחוצים ולהסביר שהם כבר הוכיחו שהם למדו הרבה ערבית ושהיום הזה הוא בשביל להנות ולעשות כף ביחד.
2. **יאללה מצטלמים! - 35 דקות**
 - כל זוג מצטלם בתורו ושאר הילדים מוזמנים להקשיב, ללמוד ולמחוא כפיים.
 - אם הילדים טועים או שוכחים משהו ורוצים לנסות שוב אפשר לעשות את זה.
 - מי שלא זוכר את הדיאלוג בעל פה יכול כמובן להיעזר בדף.
 - חשוב לצלם גם את בריסטול "מציירים דיאלוג" שכל זוג הכין.
 - חשוב מאד לעודד את הילדים ולהראות להם כמה אתם גאים בהם על ההשקעה והמאמץ.
3. **סיכום - 5 דקות**
 - מסבירים לילדים שאתם תערכו את הסרטונים* ותראו להם אותם בשבועות הקרובים.
 - אפשר גם לציין בכמה מילים במה אנחנו הולכים לעסוק בשיעורים הבאים.

*בעריכת הסרטונים, יש לוודא שכל הילדים מופיעים ואפילו להבליט דווקא את הילדים המתקשים ואלה שהתאמצו במיוחד, כדי לעודד אותם להמשיך להתאמץ. ניתן לשלב גם חומרים שצולמו בשיעורים קודמים.

